

A szónoki beszéd

Retorika: ékesszólás tudománya, szónoklattan

Mai értelmezése kitágult, hatásos írás, beszédművészet

Beletartozik a kulturált érvelés tudománya és minden nyilvános megszólalás, mely a meggyőzés célját szolgálja

Vélemények kifejtése az ókor óta foglalkoztatja a közösséget

Arisztotelész: Retorika (hogyan érveljünk hatásosan)

Cicero: Orátor (latinul szónoklat)

A középkorban az egyetemeken oktatott 7 szabad művészet egyike volt.

Főleg egyházi beszédek, prédikációk születtek

Felvilágosodás korában és a reformkorban a beszédek politikai tartalommal telnek meg

Kölcsey Ferenc: Országgyűlési beszédei

Szónoki beszéd műfajai ma:

- Politikai beszéd
- Ünnepi beszéd: alkalmakkor
- Törvényszéki, jogi beszéd (védőbeszéd, vádbeszéd)

Szónoki beszéd titka:

- Határozottság, meggyőződés az adott témáról
- Hangerő, tiszta artikuláció, beszédtempó
- Közönség megszólítása, figyelem felkeltése
- Kapcsolat a hallgatósággal
- Visszajelzésre odafigyelni
- Alkalmazkodás a közönség összetételéhez
- Jól alátámasztott, hatásos érvek
- Magabiztos kiállás
- Önbizalom, alapos felkészülés

A szónoki beszéd a közönség meggyőzése, véleményre hangolás műfaja

Témái:

- Politikai beszéd:
 - Rábeszélés vagy lebeszélés valamilyen tetre
 - Idősíkja a jövő
 - Célja: Hasznos vagy káros dolgok bizonyítása
- Ünnepi beszéd, alkalmi beszéd:
 - Megemlékezés, ebben dicséret vagy elmarasztalás
 - Idősíkja a múlt
 - Célja: A helyes vagy helytelen bizonyítása
- Törvényszéki, jogi beszéd:
 - Védelmet vagy vádat képvisel
 - Idősíkja a múlt
 - Célja: a jogos vagy jogtalan tett bizonyítása

Az ókor szabályait követik

Arisztotelész szerint 7 kötelező részből áll:

- Kezdet (princípium)
 - Célja: Hallgatóság figyelmének elnyerése, beszéd tárgyának megfogalmazása
- Elbeszélés (narratio)
 - Elkezdjük a téma kifejtését
- Kitérés (egressus)
 - Párhuzamos eseteket gyűjtünk tételünk igazolására
- Részletezés: (propozíció)
 - Elbeszélés részben elkezdett témát fejtjük ki bővebben

- Bizonyítás (argumentatio)
 - Érvekkel támasztjuk alá
- Cáfolás (refutatio)
 - Nem kötelező benne lennie a beszédben
 - Lényege: Tétel ellenkezőjének hamisságát bizonyítani
- Befejezés (peroratio)
 - Téma lezárása, fontos érvek megismertetése